

1788, 21.
D E V I
ET
EFFICACITATE IVRISIVRANDI

DISSERTATIO PRIOR PHILOSOPHICA.

QVAM
AMPLISSIMI PHILOSOPHORVM ORDINIS
AVCTORITATE

DEFENDENT

ADOLPHVS WENCESLAVS SCHMIDIUS
ARTIVM MAGISTER, IVRIS VTRIVSQVE BACCALAVREVS,
ET ADVOCATVS SAX. IMMATRIC.

ET FRATER

EPHRAIMVS IOANNES GOTTHELF SCHMIDIUS
THEOL. ET LITT. HVM. CVLTOR.

D. XIX. IVL. MDCCCLXXXVIII.

LIPSIAE

EX OFFICINA SOMMERIA.

IV. E. C.

ET

ICMAYRINNITIACIETE

GRABHORN F. GOTTFRIED

1750. 1751. 1752. 1753. 1754.

GRABHORN F. GOTTFRIED

1755. 1756. 1757. 1758. 1759.

GRABHORN F. GOTTFRIED

1760. 1761.

GRABHORN F. GOTTFRIED

V I R O

S V M M E V E N E R A B I L I

CHRISTIANO THEOPHILO
K V I N O E L I O

S. S. THEOLOGIAE DOCTORI CELEBERRIMO ET LIPSIAE AD

D. THOMAE AEDEM ARCHIDIACONO, DE RE TVM

LITTERARIA, TVM CHRISTIANA LONGE

MERITISSIMO

PATRONO PIE DEVENERANDO.

СИНОДА СОВЕТ
ХАНДЕ

СИНОДА СОВЕТ

VIR SVMME VENERABILIS,

PATRONE PIE DEVENERANDE!

Quam equidem diu studioseque anquisueram occa-
sionem, pietatis in *TE* meae atque obseruantiae, conceptae
dudum animo intusque in pectore inclusae, palam *TIBI*
decla-

declarandae, eam nunc per studiorum rationem, quae huncce
libellum academicum conscribendum suadebat, ultiro mihi
datam video oblatamque. Quamquam vero non ignoro, TE
malle laudanda facere, quam laudari, ab homine praesertim
illaudato atque obscuro: omnem tamen, cum tot tantaque
in me volueris extare beneficia, mihi videbar humanitatem
exuturus, gratique animi munus esse deserturus, si oppor-
tuno hoc loco animi sensum, gratiam gestientis, cohiberem.
Ab eo enim tempore, ex quo mihi contigit esse tam felici,
ut hospitio TVO exceptus in ingenii dilectissimorum libe-
rorum TVORVM exercendis formandisque operam ut-
cunque meam per quinque annorum, et quod excurrit, spa-
tium ponerem, ad hunc usque diem tanta me voluntate ac
beneuo-

benevolentia es amplexus, tantopere me et consilio iuifli et
re, vt, praeter TE, cui plus debeam, sane nouerim nemini-
nem. Id quod etiam in caufa fuit potifimum, quare hanc
TIBI scriptiunculam offerrem pie ac dedicarem, fretus, fore,
ut pro humanitate TVA benigne eam excipere haud fuis de-
dignatus. Caeterum Deum Optimum Maximum TE cum
Domo TVA splendiſſima vt per longam annorum ſeriem
ſaluum ſemper, ſoſpitem atque incolumem feruare velit,
quam ardentiffime precabor. De voluntate vero TVA
ac benevolentia in posterum quoque mihi feruanda, et oro
TE etiam atque etiam, rogoque, et, vt ea nunquam vi-
dear indignus, diligenter ac ſedulo elaborabo; quando-
quidem nihil quidquam prius habeam, nihil antiquius,
quam

quam ut viris prober doctrinae elegantia et copia praeflan-
tissimis, christianaque probitatis laude venerandissimis,
hoc est, *TVI* simillimis,

NOMINIS TVI,

VIR SUMME VENERABILIS,

Scrib. Lipsiae, d. XVII. Jul.

MDCCCLXXXVIII.

cultor obseruantissimus
ADOLPH. WENCESL. SCHMIDIUS.

DE
VI ET EFFICACITATE IVRISIVRANDI
DISSERTATIO.

PARS PRIOR

QVAE DE NATVRA IVRISIVRANDI IN GENERE EXPONIT.

§. I.

Instituti ratio.

Quum, quem pro more academico doctorum virorum indicio atque examini palam subiicerem, libelli viribus meis aequi scribendi enata occasio videretur: non diu poteram multumque, quam potissimum tractandam eligerem materiam, deliberare. Neque enim, quae exquisitior esset pauloque abstrusior, neque largior atque amplior erat quaerenda; quoniam constitueram, paucis plagulis omnino argumentum absoluere atque complecti. Quamobrem, quum repererim, esse, qui omnem iurisurandi usum in ciuitatibus christianis reprobandum esse, statuerent, statim in quaestionem incidi,

A

quae

quae in viatque efficacitate iurisiurandi versatur inuestiganda. In qua quidem eruenda, licet nihil quidquam noui a me afferri posse videatur, tamen quodammodo meus esse potero, et, si non omnia, quum breuitatis ratio habenda sit, singillatim pertractare, at potiora tamen generatim exponere, quasique delibare. Quocirca eam viam ingrediar, vt tum de natura iurisiurandi ad principia jurisprudentiae naturalis reuocata, in genere exponam, in quo huius libelli praecipuum versabitur consilium; tum de vi eiusdem et efficacitate in ciuitatibus speciatim disputem; id quod alteri libello, proxima occasione propediem edendo, propositum erit.

§. II.

De origine iurisiurandi.

Inter omnes fere tum antiquioris tum recentioris aetatis homines, vel maxime barbaros atque incultos quum manifesta apparetur iurisiurandi vestigia, eiusque maxima semper fuerit aestimatio: quemque facile, qui rerum in historia obuiarum caussis perlustrans animum adiusecerit, eius rei obseruatio mouere potest et excitare, vt et hic quaerat, quid potissimum occasionem iuriurando praebuerit recipiendo, eique admittendo dederit originem. Huius vero rei disquisitio quamquam meritis coniectiōnibus nititur, quippe quum documentis historicis certis desituumur: hoc tamen vix quemquam deterrere poterit, quo minus paullulum sibi indulget, et, quantum licet, in rem inquirat. Sufficit in huiusmodi rebus ad antiquissima tempora descendere, ingenium ~~humani~~ tum viuentium consulere, et ea proferre, quae ad veritatem proxime videan-

videantur accedere. Caussas igitur quum iurisurandi a plurimis
 populis recepti anquisuissemus: due potissimum visae sunt id
 protulisse. Admodum veri est simile, inter homines, quo propius
 ad eorum infantiam, prima tempora, ac minus cultum, neque mo-
 ribus prauis perditum vitae genus redeas, quoque magis eos infantium
 similes videas, animi simplicitatem, candorem, fiduciam; et
 fidem valuisse et magni fuisse aestimatam, eoque minus alterum de
 alterius assertionibus et promissionibus dubitasse, quo magis habe-
 ret, quod solis eius verbis fidem daret. Quum vero saepius acci-
 disset, fidem dextra datam ab altero desertam, alterumque nimia
 credulitate sua, verborum lenociniis fupoque procreata, esse dece-
 ptum; is, vbi de fide alteri habenda ageretur, maius quid postula-
 bat fortasse, quod pignoris loco poneret, quodue illum ad fidem
 praestandam, promissaque strictius seruanda impelleret. Quid vero
 carius ille habebat, quod poneret, quam vel benevolentiam et amo-
 rem Deorum, vel animam, vel vitam, vel honorem, vel omne,
 quod sanctum et religiosum putaret? Qua quidem fidei datae con-
 firmatione declarabat, se non solum, si peierauerit, omnia ea sibi
 cupere erupta, verum etiam precari et optare, ut eorum loco
 quaevis ipsum mala tangant. Si vero quis quaerat, quomodo talis
 declaratio, fideique confirmatio tantam apud alterum auctoritatem
 potuerit efficere, vt fidem is haberet, nihilque amplius ambigeret:
 facile hoc ex antiquorum hominum ingenio illustrari posse videtur,
 quippe quum putarent isti sibique haberent persuasum, poenas,
 quas sibi vel aliis a Diis imprecati fuissent, protinus sequi, si peie-
 rauerint. Quae omnia igitur si a vero non prorsus sunt aliena:
 videntur *diffidentia* alterius erga alterum, et nonnunquam *super-*
ficio iurisurandi consuetudinem progenuisse.

§. III.

De natura iurisjurandi.

Quoniam autem quodque iusjurandum cernitur in enuntiatione veritatem dictorum et promissionem vel aientem vel negantem confirmante, adhibita inuocatione Dei et testis et vindicis^{*)}: sequitur primo, vt is, qui rite iuraturus sit, Deum esse credit, atque declarat et potentissimum rerum omnium et omniscium moderatorem, summumque dominum, propterea quod is ad Deum prouocet non testem modo eorum, quae sunt, quaeque geruntur ab hominibus, sed vindicem quoque grauissimum et seuerissimum cuiusque fraudis et prauitatis. Deinde etiam hinc liquebit, nil interesse quidquam, qualem quisque de Deo imbibiter animo sententiam, verumne Deum, an falsum agnoscat is, qui fidem datam iurejurando confirmet, modo ne negat esse Deum, qui se peierantem punire valeat. Contra ea vero, qui, Deum esse, et, quae naturae diuinae sunt proprietates, vel negat audacter, vel dubius ambigit, perspicuum est, fieri non posse, vt is ad Deum, tanquam testem prouocet, ac vindicem falsi prauique, sed potius a iurisjurandi fide alienum

^{*)} Cic. de Off. III. 29. iusjurandum definit, et recte quidem, affirmacionem religiosam h. e. que sit ita, vt affimes aliquid, Deo teste, vt ipse interpretatur eod, lib. c. 10. „Cum iurato sententia dicenda sit, meminerit, Deum se adhibere testem.“ Eadem definitio reperitur in Aristot. Arte Rerorica ad Alex. c. 18. qui, ὅπος ἐστι, inquit, μετὰ θείας παιχνίδεως Φάσις ἀναπόδειπτος. Nam Φάσις est affirmatio, et adiunctum vocabulum „religiosa“ exprimitur verbis: μετὰ θείας παιχνίδεως, hoc est, quae sit Deo teste.

num' maxime videri. Tum vero etiam inde facile intelligitur, nil quidquam interesse formulam, qua quis in iurando vtatur, eamque proorsus ex arbitrio pendere, si modo ad testem prouocetur Deum ac vindicem. Idem porro statuendus est valor ex Iuris Naturae praeciptis iuriuando per ea facta, quae quis habet carissima et pretiosissima. Quis est enim, quin videat, mentem eius, qui ita iuret, nullam aliam esse, nisi hanc, se, si falsum iurauerit, sea, quibus sibi nihil prius, atque antiquius sit, erupta sibi cupere, iisque a Deo priuari *)?

§. IV.

Iusiurandum esse rem mere aduentitiam.

Iusiurandum igitur excelsum esse et venerabile, quamquam, qui dubitet, reperiri puto neminem: principale tamen quidquam haberri non potest, neque eiusmodi, quod nouam, quam dicunt, *materialem* obligationem producat, quoue ius aliquod perfectum in

A 3

alterum

*) Longe aliud statuendum est secundum principia religionis Christianae. Quod enim cum debita Deo verecundia pugnat, iusiuandom illicitum est et impium, ad illudque nemo cogi poterit v. c. id, quod per *genium principis* quandam in Romanis inde ab Augusti aetate in vsu esse coepit, et vi a christianis extorqueri, de quo v. Ev. Otto de *periurio per genium principis* in Diss. Vitrati. 1723. in 4to editis, et Alb. Phil. FRICK Disquis. de *iureiurando per genium principis*. Helmst. 1768.

¶

alterum redundet; sed mere aduentium quiddam et accessorium. Quoniam enim iusurandum sine pacto inito vel negotio, de quo conuenere, ne cogitari quidem potest; nec nos obligamur, vt iuremus, sed iuramus, vt obligationem confirmemus *): inde quoque efficitur, iureurando promissum non posse fieri, sed id, quod promiseris, religiose tantum confirmari. Quodsi vero iusurandum quiddam principale foret: sequeretur sane, vt, quod vel dolo malo deceptus, vel vi iniusta coactus, sacramenti religione pactum promissumue firmaueris, seruare tenearis: et iniusta res vel turpis fieri possit iusta atque honesta. Id quod tamen neutquam statui potest; sed iusurandum cum pacto et vigebit et stabit validum, vel ytrunque simul cadet irritum et corruet.

§. V.

Quid subiectum sit iuriurando.

Ex quibus hōpho antecedente propositis et illud quoque, opinor, manifestum erit, iusurandum quodque vanum esse et invalidum, cui non ius perfectum aliquod plenaue quaedam obligatio praecesserit; ideoque nil quidquam valide iurari, nisi quod et iustum et aequum et honestum, quodue adeo in officio esse videatur. Quemadmodum enim de re per se turpi, iniulta et flagitiosa nequam

* cf. IOANNES BARBEYRACIUS in notis ad PVPENDORF. ad Lib. IV.
C. II. §. 6.

quam debes pacisci: ita nec eiusmodi iurisjurando, quo tale pactum
aliquid confirmetur, ullam vim inesse posse, sponte apparet.

§. VI°

De effectibus iurisjurandi.

Quae quidem omnia quum prorsus perspicua sint: facile
inde etiam intellectu erit, e iureiurando obligationem cuiquam enasci
nouam non posse; sed esse tantummodo obligationis sigillum. Quo-
niam enim iurisjurandi natura cernitur in sola confirmatione reli-
gioſa eorum, quae ante pactus sis: sane erit contentaneum, vt, iure
naturali stricte sic dicto, quae iam adest seruandi pacti obligatio ex-
terna, iureiurando accedente, nil crescere quidquam atque augescere
videatur. Neque tamen defuere viri docti, in iisque princeps H V G O
G R O T I V S *), qui contrariam sententiam fouverent ac tuerentur.
Volunt enim, Deo aliquid iureiurando promitti, atque inde ad illum
ius quoddam ab homine transferri, vnde fiat, vt noua obligatio
sacramenti fidem praefstante efficiatur, si non erga homines; certe
erga Deum. In quo quidem doctissimi viri videntur confundere res
maxime diuersas. Nam primum in eo peccant, quod formam
iuris-

*) **G R O T I V S** de I. B. et P. L. II. C. XIII. §. 14. Si vero, inquiens,
aut verba hominem non respiciant ius ei conferendo, aut respiciunt qui-
dem, sed aliquid sit, quod ei possit opponi, tunc ea vis erit iurisjuran-
di, vt homo quidem ius nullum consequatur, at nihilominus, qui iura-
uit, Deo obligetur stare iureiurando cf. §. 16, 17. et Cap. XIV. §. 3.

[redacted]

iurisurandi, quae in sola assertione religiosa versatur, parum accurate secernunt a materia, quae nonnunquam continetur promisso, quod sacramenti vinculo obfimeretur. Deinde propterea in vitio sunt, quod voti vim et naturam cum vi et potestate iurisurandi miscere videntur et permutare. Namque votum quidem Deo fit, ita ut aliquid faciendum omittendum in te recipias, sancteque illi pollicearis; sed iusurandum hominibus praestamus, ita ut pactis nos promissisque antegressis staturos fore solemniter adseramus, hac lege, ut si fidem refellerimus, non diuina solum nos misericordia abdicatos velimus, sed Dei quoque vindictam prouocemus. Tum vero etiam, si dederimus, fieri iureiurando promissionem, tamen inde neutiquam poterit vera obligatio doceri: esse enim nulla vis promissi, nullusque valor potest, nisi ei, qui fidem adstrinxerit, constet de acceptatione promissi. Sed unde ostendi poterit atque euinci a Deo facta promissorum acceptatio? Neque enim sumi poterit talis quaesdam eius, quod promiseris, diuina acceptatio; nam nullus locus erit sumptioni in iurisprudentia naturali. Iam vero id, quod natura sua, vel in honestum et turpe est, vel noxiuum et inutile, si iureiurando firmatum fuerit, nec gratum Deo acceptumque erit, et potius inuisum atque abominandum. Inde fit, ut noua illa, quae iactatur, obligatio prorsus nulla sit, sed tota ficta ac mere imaginaria. Cur autem philosophi in eam sententiam incidenter, in causa fuit sine dubio iuris mere naturalis cum Ethica et Politica commixtio, quae tamen, ut in vniuersum, sic et in hac quaestione, ab illo probe debent separari *).

§. VII.

*) De limitibus Iuris Naturalis, eoque ab Ethica et Politica, distinguendo
v. GUNDLING. in Praef. Iur. Nat. et Gen. 1774. et ACRENWALL
Praef. I. N. ad edit. 3. 1755.

§. VII.

Quid periurium sit?

Atque ex his omnibus, quae hactenus dicta sunt, sequitur, vt, qui meris verbis tantummodo prolati iurauerit, mentem vero iniuratam gerat *), hoc est, qui non ex animi sententia atque ita iurauerit, vt mens conciperet, fieri oportere, is demum habendus in periuris videatur. Praeclare enim Cicero, *non falsum*, ait, *iurare peierare est; sed, quod ex animi tui sententia iuraueris, sicut verbis concipitur, id non facere, periurium est***). Quod enim coactus quis metu, aut vi adactus, cum altero pactum inierit, illudque sacramento firmauerit, id cum metu liberatus pactum discindit, tantum abest, vt is periurus inde existat, vt, tum ex obligatione sibi extorta, tum ex iure iurando vi metuque exacto, illi in alterum ius belli merito competere videatur.

§. VIII.

*) EVRIP. in Hippolyto v. 612. verba Hippolyti ad nutricem Phaedrae sunt: οὐ γλῶσσ' ὄμώμονχ' οὐ δὲ Φερῆν ἀνώμοτος. Quibus verbis declarauit HIPPOLYTUS, atque adeo EVRIPIDES: qui non iurasset ex animi sententia, eum non iurasse, neque adeo peierasse.

**) CIC. de Off. III. 29.

B

§. VIII.

De reservatione, quam vocant, mentali.

Ex quo apparet, cuncta, quae mente seruantur, aliter enuntiando, aliter sentiendo, iurantium, prorsus in vitio esse, propter ea quod ea non modo in mendaciis sunt, quibus sit, ut noceas illi, qui iure pleno gaudet perfectoque veri ex te requirendi, aut fidem pacti abs te seruandam expectandi; sed in ipsis etiam perius habenda, quibus in Deum pecces grauissime, quippe quem in testimonium adhiberes eius, quod iure iurando adsereres. Cuiusmodi exemplum, quorum plura in historia omnium fere gentium occurunt, vnum liceat proferre Comitis Fontani, qui, cum ab hoste captus iure iurando se adstrinxisset, neque peditem se, neque equitem aduersus Gallos pugnaturum, datam fidem callide fecellit, atque lectica vectus in praelio ad Rocroium dimicauit *). Decipere hoc quidem est, non ex animi sententia iurare. Quocirca in omni re fugienda est talis calliditas peruerse imitata prudentiam. Non nunquam tamen incident tempora, quibus et vtile sit, et honestum, aliud ore eloqui, aliud mente clausum tectumque habere, illaesum tamen officiis perfectis. Atque hoc accidit, ubi vel diuinis et naturales leges non offendas, vel ipsum caput et principalis res, cuius causa iuraueris, turpis atque inanis sit, vel denique contentio comparatioque officiorum existat.

§. IX.

*) BENIAM. PRIOLVS de Rebus Gall. Histor. Lib. II. Sect. IV.

§. IX.

De culpa periurii.

Iam vero ex iis, quae supra (§. VIII.) de natura iurisiurandi disputauimus, fluere necessario videtur, non parum culpare sibi contrahere, qui falsum iuret, tum ex abuso nominis divini, quo pietatem offendit maxime; tum vero etiam ex laetione pacti, id quod iustitiae repugnat. Ex quo item etiam hoc consequitur, ut, qui, cum primo falsum iurasset, postea se peierasse confessus sit, quam peierando deberi negasset, pecuniam perfoluerit, is ipse periurus videatur, propterea quod in animo habuerit, alterum fraudari. Qui autem inita subductaque ratione fraudem tentat atque inchoat, in eum, dubium non est, quin et culpa fraudis cadat ac vituperatio. Quae igitur iura competit contra laudentem laeso, eadem etiam competere ei, qui contra perjurum agat, sponte appareret.

§. X.

Iurisiurandi natura sola confirmans.

Expositis iam et demonstratis, quae in superioribus (§. III., V., VI.) declarauimus, satis docuisse videmur, iurisiurandi naturam in sola confirmatione vel assuerante vel negante versari. Cuius quippe, quae a Iureconsultis fit, tenuis formarum atque acuta

distin^ctio, ex diuersa ad modum contractus applicatione nata, sicut aliquod fundamentum partitionis commune, habet confirmationem. Velut quo nos a crimine purgamus, iurisiurandi ratio confirmatione negante, quo petidores excusamus calumniam, aiente continetur, et sic in reliquis, quae sunt de genere eodem. Constituto autem illo, de quo ante diximus, quod iuriurandum sit, id esse solam confirmationem, intelligi necesse est, id quod etiam §. IV. et V. ostendimus, iuriurando nullum esse vspianum locum posse, nisi vel ius aliquod perfectum sit, vel quod in recto officio verisetur, antegrellum.

§. XI.

Iuriurandum in rebus licitis positum.

Quamquam vero iuriurandi rationem manifestum est haud necessariam videri; quoniam, qui Sacramenti religione promissa fulcit, eius obligationem externam haud augeri, supra (§. IV.) luculentexposuimus, eandemque illam mansuram, quae foret, si nudam fidem dedisset; neque enim ex fide, quae iurata est, deserta, sed ex pacto violato alterum in ius vocamus: tamen neque religio impedit, neque doctrina morum, quo minus, quae a nobis promissa sunt, interposita iuriurandi fide confirmemus. Mirabili igitur superstitione laborant, qui, ne iureiurando peccent, valde sibi ducendum religioni opinantur *).

§. XII.

*) De quo singillatim exponit ABR. KAESTNERI Progr. de Mennonistorum circa iuriurandum superstitione. Lips. 1726.

§. XII.

An iusurandum extorqueri possit.

Atque ex his omnibus probe perpensis et consideratis, cuique facile planum erit, eo quod eorum omnium, quae sunt, quae geruntur, sapientissimus Deus est, et acerrimus cuiusvis mali prauique auerſator et vindex; quoniamque porro iurisurandi religione nil promitti quidquam potest, sed tantummodo id, quod promiseris, firmari, et qui pactum non seruavit, et proinde, quo illud sanxerat, iurisurandi fidem deseruit, contra cum ius belli erit; non quod peierauit, sed quod non, ex pacto, promissis stetit, iure naturali strictissimo iusurandum omne omnino otiosum esse, illique nullam prorsus vim virtutemque inhaerere. Patet inde itaque, ut in naturali statu hominem homo ad iurandum vi adigat, haudquam licere, nisi valde iniustus videatur; atque ita, quae demum iniusto metu extortae iurationes sint, vt pacta vi iniusta extorta, irritas esse atque inanes. Quod vero secus in ciuitate erit, in qua si quis iusto metu ad paciscendum, quodue paelius sit, iurandum coactus fuerit, is vt praeflet, quae promiserit, et sane tenetur, et in summa iustitiae laude versatur. Itaque facilis et expedita explicatio erit in vulgis noti enuntiati istius, quod monet, cordi Deo esse extortum iusurandum.

Vtilitas iurisiurandi.

Quantumvis autem iurisiurandi ratio tota sit, iure mere naturali, superuacanea, vti modo (§. X. et XI.), arctis limitibus inclusi, paucis ostendimus: tamen in loco potest ac tempore per magna inde vtilitas percipi, praesertim in ciuitatibus. Quum enim finis sacramentorum praecipius et omne consilium maxime cernatur in sensu religionis, pietatisque et verecundiae erga Deum excitando, augendo, confirmandoque: sane permultum intererit in praecipiendis iuriumiurandorum formulis, omnibusne et singulis, sacramenti fide adstringendis, vna eademque lege praebeat, an ad suum culusque quaeque formula ingenium atque indolem referatur; tum vero etiam vt ne nimis augeantur sacramentorum religiones; atque, haud scio, an hoc modo pierantium numerus breuis sit vel plane tollendus, vel certe admodum minuendus. Sed hic locus vberius tractabitur, cum de vi et efficacitate iurisiurandi in ciuitatibus disputabo, quod in aliud tempus reseruabo.

JUR. 4. 2. 11

T H E S E S.

I.

*Methodi, quam dicunt, analyticae cautus esse
debet usus.*

II.

*Lectionis nimia assiduitas plus obest, quam
prodest.*

III.

Institutioni longe praferenda est educatio.

THESES

I

De rebus quae sunt
ad hanc causam pertinentes.

II

Quae sunt de rebus
quae sunt ad hanc causam pertinentes.

III

De rebus quae sunt ad hanc causam pertinentes.

ULB Halle
005 482 992

3

1078

1788, 21.

EFFIC

SIVRANDI

AMPLIS

VM ORDINIS

ADOLI

SCHMIDIUS

ARTIV

ACCALAUREVS,
IC.

EPHRAI

F SCHMIDIUS

T O R.

VIII.

ERIA.

Farbkarte #13

B.I.G.

Black

White

Red

Yellow

Green

Cyan

Blue

